

תצהיר

אני הח"מ, משה פרידמן, נושא ת.ז. שמספרה מגיש תצהיר זה מטעם התנועה לאיכות השלטון בישראל (להלן: "התנועה"). אני עושה תצהיר זה בתמיכה לעתירת התנועה שעניינה דרישה להקים ועדת חקירה ממלכתית ו/או ועדת בדיקה ממשלתית בעניין התנהלות כלל הגורמים הקשורים לעסקאות שבוצעו עם חברת תיסנקרופ ו/או בדרישה להמשיך את החקירה הפלילית בנושאים הקשורים לפרשה זו.

לאחר שהוזהרתי כי עלי לומר את האמת, וכי אהיה צפוי לעונשים הקבועים בחוק אם לא אעשה כן - מצהיר בזה בכתב כי הדברים המפורטים כדלקמן הינם נכונים, למיטב ידיעתי ואמונתי:

1. שמי משה פרידמן אני תושב חיפה ואני מכהן כיו"ר ארגון עובדי צה"ל.
 2. המידע שיפורט להלן נסמך על ידיעתי האישית ואמונתי, ברקע מאוזכר בהקשר מתאים גם מידע שהפך פומבי בשל הודעות שמסרו גופים רשמיים לכלי התקשורת ולא הוכחשו.
 3. מאז שחרורי מצה"ל ולאורך 34 שנים, עבדתי כאזרח עובד צה"ל במספנת חיל הים בחיפה (להלן: "המספנה"), שעוסקת בטיפולים ובתחזוקת כלי השיט של חיל הים, ספינות וצוללות.
 4. התחלתי את עבודתי במספנה כאמור לאחר שחרורי מצה"ל, תקופת שירות בה עסקתי רבות בתחום מערכות קשר, המודיעין וחיל הים. המספנה מעניקה כאמור שירות לחיל הים, ופועלת תחת פיקודו של מפקד מספנה שכפוף לזרוע הים ומפקד חיל הים. במספנה מועסקים מאות אזרחים עובדי צה"ל לצד מאות נוספים אנשי קבע. כיהנתי כיו"ר ועד טכנאים ואקדמאים במספנת חיל הים ויו"ר ועד ההנדסאים והטכנאים הארצי בארגון עובדי צה"ל.
 5. בשנת 2011 נבחרתי לכהן כיו"ר ארגון עובדי צה"ל. ובתפקידי זה נודע לי על פעולות שניסו לבצע נציגי חברת תיסנקרופ בישראל להפרטת המספנה, אשר נחקרו על ידי משטרת ישראל במסגרת הפרשה המכונה תיק 3000, ובמסגרתה מסרתי עדות במשטרה וגם התראיינתי לתוכנית "המקור" אצל העיתונאי רביב דרוקר.
 6. בתחילת שנת 2016, נמסר לי ע"י נציגות העובדים במספנה כי מתרחשים שינויים תמוהים ביותר באופן פעולת הקצונה הבכירה בחיל הים המופקדת על ניהול המספנה. הנהלת המספנה התגרתה בנציגות במקום העבודה כדי לדרדר את יחסי העבודה.
- לאחר שלמדתי את היטב הפרטים וכפי שאסביר, התחוור לי, שאכן במקרה זה בוצעו פעולות בלתי סבירות, הכוללות בהמשך בין היתר השבתת המספנה על ידי ההנהלה והתנכלות לעובדים הקפדה עליהם באופן שנראה כמו ניסיון יזום לשבור את הכלים, ולגרום לנקיטת צעד ארגוני על ידי הארגון שבראשו אני עומד.

אציין כבר עתה, כי על רקע זה נמנענו כגוף מייצג אחראי מלנקוט צעד כלשהו שיפגע בפעילות ובתחזוקת כלי השיט. גם כאשר בשלב מסוים נאלצנו להכריז סכסוך עבודה לא בוצעה כל פעולה ארגונית שהייתה עלולה לרתק כלי שיט או לפגוע בכוננות, והכוונה בעצם הכרזת הסכסוך הייתה למחות על רקע סירוב מפקד חיל הים להידבר עם ארגון העובדים, ולהשיב את השקט על כנו.

כמי שיש לו עבר בניהול נציגות עובדים בצה"ל, בחיל-הים ובמספנה בפרט, לא נתקלתי מעולם בניסיון פרובוקציה בוטה כ"כ, שנועד להוביל את הצדדים ל"פיצוץ" שיוביל להשבתה של העבודה וכך תקודם הפרטת פעילות המספנה.

7. מצב הדברים תואר בזמן אמת במספר מסמכים, בין היתר בפנייה שהעברתי אל סגן הרמטכ"ל מתאריך 25.10.16, בה דיווחתי בין היתר כי מפקד חיל הים החליט

"להשבית את העבודה הסדירה באופן חד צדדי ובניגוד לחוק, עובדה שגרמה מחד לבזבוז כספי ציבור משווע (מאות עובדים הגיעו לעבודתם ונאלצו לא לעשות דבר) וגרם לאי עמידה ביעדי תכנית העבודה השנתית".

פנייתי אל סגן הרמטכ"ל מצ"ב לתצהירי זה כנספח א'

8. לא אכנס בתצהיר זה לפרטי הסכסוך שהסתיים זה מכבר אבל אציין בקצרה כי במחצית שנת 2016 נערכה בדיקה של האירועים על ידי מבקר צה"ל, שממצאיה הצביעו לכל הפחות על חלק מהפעולות הבלתי סבירות שביצעו מפקדים בחיל הים.

באופן כללי הביקורת שבוצעה בשני שלבים, קבעה לבסוף כי

"האירוע אשר מתרחש במספנת חיל הים פוגע באופן ניכר במוכנות חיל הים בשגרה ובחירום. ניתן וחשוב היה לסיים את האירוע במספנה תוך ימים ספורים".

בנוסח הראשוני של הביקורת שהוכן ע"י אל"מ (מיל.) אבי ברוך, שבעברו היה ראש מרכז תעסוקת עובדי צה"ל, מופיע מידע נוסף והוא מצורף לתצהירי זה לאחר שהושחרו בו שמות של בעלי תפקידים שפרסום עלול לפגוע בשמם.

הביקורת הפנימית על שני נוסחיה מצ"ב לתצהירי זה כנספח ב'

9. במקביל ולכאורה ללא כל קשר להתרחשות במספנה, החלו נציגי תיסנקרופ בישראל לבדוק כיצד ניתן להפריט את פעילות המספנה ולהעבירה לידי החברה הגרמנית אותה ייצגו. בדיקות אלה נמשכו מספר חודשים במהלך שנת 2016, אבל נודע לי על כך בהפתעה גמורה רק בחודש אוגוסט 2016, ולאחר מכן נודע על כך מפי גם לבכירי מערכת הבטחון (הרמטכ"ל ומנכ"ל של משרד הבטחון), אשר כמוני הופתעו מאד, כאשר קיבלו ממני את המידע לראשונה ותחילה אף סברו כי אין בו אמת.

10. למדתי על הפעולות לקידום ההפרטה בפגישה אליה זומנתי ובה השתתפו נציג תיסנקרופ מר מיקי גנור, כשלצידו עו"ד דוד שמרון. עו"ד שמרון הוא שיזם את הפגישה עם ההסתדרות. בה ביקש לדון בנושא הפרטת המספנה וציין בתחילת המפגש שהוא בא בעניין עסקי "שאיננו פוליטי" כהגדרתו. בפגישה זו נודע לי כאמור בהפתעה גמורה, מפי מר שמרון ומר גנור, על פעולות שהשניים כבר נקטו לקידום הפרטת המספנה.

11. אציין כי במהלך פגישה זו העלו השניים טענות מרחיקות לכת משוללות יסוד כלפי עובדי המספנה וכנגד סכסוך העבודה שהוכרז, אף שכאמור לא ננקטו צעדים ארגוניים. בנוסף מהדברים היה ברור לי כי הם חשופים למידע ומצויים בקשר עם קצינים בחיל הים. השניים הפגינו שליטה בפרטי הפרטים, ציינו שמות של רציפים, בתי מלאכה ונקבו בשמו של הרמצי"ד (ראש מספן ציוד) - קצין בכיר העוסק ברכש והצטיידות בחיל, ומר גנור טען שהוא בקשר עמו ביחס לתכנון זה.

לשאלתי אליהם אם הדבר המתוכנן נעשה בהסכמת מפקד חיל הים, השיב מר מיקי גנור כי הדבר נעשה על דעתם של מפקד חיל הים היוצא וגם מפקד חיל הים הנכנס.

12. במהלך הפגישה טענו כי יש במספנה שביתות, כי המספנה הגרמנית זולה יותר וכי היום יש אי עמידה בלוחות זמנים של תוכנית העבודה ועל כן המספנה איננה מבצעת את המוטל עליה. זכור לי שבעניין זה הבהרתי להם מיד כמי שחי את המספנה וההתנהלות בה זורמת בעורקי, כי המצב הפוך, שמפקדת חיל הים היא שהשביתה את המספנה באופן חריג ביותר ובניגוד לדיני העבודה.

13. ה"ה שמרון וגנור לא הסתירו במהלך השיחה את קשריהם עם קצינים בחיל הים, ואף טענו שפעולותיהם להפרטה כבר סוכמו עם בכירים במערכת הביטחון, ולכן, כך טענו, כדי להעביר את התחזוקה לידי חברת תיסנקרופ אין צורך במכרז.

כמו כן, מר שמרון השמיע איומים מרומזים לפיהם ההפרטה תבוצע בכל מקרה, וכי נציגי תיסנקרופ מעדיפים רק מטעמים של אדיבות וטוב לב כביכול, לבצע את הפעולות מולנו בדרך במשא ומתן. עו"ד דוד שמרון הוסיף כי בדרכים אחרות זה לא יהיה טוב לאף אחד. היה בכך מסר לא פשוט. מסר שניתן בקלות לפרש אותו כסוג של איום.

הודעה לעובדים ששלחתי בנובמבר 2016 ובו תיארתי את הפגישה, מצ"ב לתצהירי זה כנספח ג'

14. ראוי להבהיר כי מעולם לא הושבתה העבודה בחיל הים על ידי ארגון העובדים ובעבר מחלוקות היו נפתרות בהידברות.

15. בתום הפגישה הייתי המום ונסער והיה לי ברור שעלי לסדר את מחשבותיי, ולהימנע מלדווח על כך מיד לעובדי המספנה כדי למנוע מהם חשש מיותר. סברתי שתחילה עלי לברר בעצמי האם יש אמת במידע שנמסר לי.

16. תוך זמן קצר התחלתי לבצע ברורים, ואכן התבררה לי תמונה בעייתית מעוררת דאגה. מצד אחד, נציגי תיסנקרופ, אכן ביצעו פעולות של ממש, ובין היתר הגיעו לנמל חיפה ואף קיבלו אומדן עלות לשכירת שטחים למספנה המופרטת המתוכננת. הדבר נודע לי משיחה שקיימתי עם מר מנדי זלצמן, מנכ"ל נמל חיפה, כדי לאמת את הדברים. מצד שני, התברר לי שפעולותיהם לא היו ידועות לאף גורם במשרד הביטחון שנושא זה בסמכותו, והפרטה כזו אמורה לכל הפחות להיות מדווחת לו.

17. לצורך הבירור פניתי אל כל הגורמים הרלוונטיים - מנכ"ל המשרד הביטחון אודי אדם, הרמטכ"ל רא"ל גדי איזנקוט, ראש אכ"א, יועכ"ל ואחרים, כולם הגיבו בהפתעה גמורה כאשר שמעו מפי כי יש יוזמה להפרטת מספנת חיל הים, ואת הטענה לפיה מערכת הביטחון מודעת לכך, וכביכול אף אישרה לנציגי תיסנקרופ לקדם זאת בדרך כלשהי ואף ללא צורך במכרז.

18. אציין כי הפרטת מספנת חיל הים היא פעולה שתוצאותיה מרחיקת לכת מבחינת משמעותה הכלכלית והרווחים שגלומים בה. מדובר בהיקפי פעילות מוערכת של מיליארדי שקלים, כאשר הנכס העיקרי של המספנה מלבד ציוד סטנדרטי, הוא הידע העצום שנצבר של העובדים, שכל אחד מהם הוא "מוקד ידע" המתמחה ברכיבים ספציפיים בכלי שיט מסוים, ומחזיק במידע שנרכש במשך שנים כולל הכרות עם כל פרט במערכת, כפי שמתחייב ונדרש על מנת לבצע ביעילות ובמהירות טיפולים שוטפים ותחזוקה, תוך פירוק חלקי כלי השיט, המנועים, המשאבות, מערכות החשמל, האלקטרוניקה, אמל"ח ועוד, עד לרמת הבורג.

19. חשוב להדגיש יש פער עצום בין הפרטת מספנה אזרחית להפרטת מספנה צבאית. הפרטת מספנה (זהו אופי פעילותה), הינו צעד מרחיק לכת ובעייתי ביותר גם מהבחינה הביטחונית, ומחייב לכל הפחות דיוני מטה בדרגים הבכירים בצה"ל ובממשלה, בסוגיות כבדות משקל. כמו החובה לשמור את הידע הצבור במלואו בשליטה ישראלית, וכן את מצבת העובדים.

בהקשר זה אציין כי להבדיל ממספנה אזרחית, העובדים במספנת חיל הים, אזרחים ולובשי מדים, מודעים היטב לכך שלא מדובר בחברה למטרות רווח, אלא בגוף חיוני התומך בזרוע לחימה התקפית של צה"ל ודרוש למשימות ביטחוניות, ועל כן מחויב לפעול באופן שונה, גם בשגרה ובמיוחד במצבי חירום. אינני משוכנע כלל, ואני מנסח את הדברים בזהירות רבה, שמי שמועסקים בחברה פרטית היו מגיעים מדי יום לעבודה תחת מתקפת טילים, כפי שעשו עובדי צה"ל בכלל ועובדי מספנת חיל הים בפרט.

20. בשלב מסוים לאחר הפגישה הנ"ל בה הבהרתי את עמדתי לה"ה גנור ושמרון, בספטמבר 2016 יצר עמי קשר גם אלוף (במיל.) אליעזר (צייני) מרום, מפקד חיל הים לשעבר שהסתבר כי היה מצוי בקשרים עם גנור, ויזם פגישה אותה ביקש לתאם עמי "לא דרך הלשכה" כדבריו, באופן שעורר אצלי תמיהה רבה.

21. בפגישה שקוימה בהמשך לפנייה טלפונית זו במשרדי בחודש אוקטובר 2016, ניסה להסביר לי כי הייתה אי הבנה בפגישה בניי לבין ה"ה שמרון וגנור, הפרטה לידי תיסנקרופ תועיל מאד לנוכח העומס הצפוי בשנים הקרובות עם הגדלת צי כלי השיט של חיל הים ותוסר הידע של עובדי המספנה הקיימים לקלוט טכנולוגיות חדשות.

22. בהקשר זה אבהיר, שאני מאמין כי הדרך היעילה ביותר והנכונה ביותר לבצע עבודות תחזוקה בכלי שיט צבאיים, הינה באמצעות מספנה צבאית שנותנת מענה יעיל וגמיש לצרכים המשתנים של חיל הים וזאת בהעסקה ישירה. אני משוכנע שפעולותיהם של ה"ה גנור, שמרון, שבוצעו לכאורה באופן שתואם את האירועים החריגים במספנה, שאירעו מסי חודשים בודד קודם לכן, לא יכלו לנבוע מחשש לעומס עבודה עתידי במספנה. אני משוכנע שפעולותיהם אינן קשורות לצורך כלשהו להקים בישראל גוף נוסף שיוכל לסייע בתחזוקת ספינות וצוללות וכי להבנתי בטחון המדינה אינו מחייב זאת. עובדי מספנות חיל הים מטפלים בכלי שיט ובצוללות לאורך השנים מאז קום המדינה והקמת המספנה. נציגי מדינות רבות בעולם מגיעים למספנה הצבאית כדי ללמוד על האופן בו מתבצעת העבודה במספנה על השבחה ושיפוץ כלי שיט כולל מערכות נשק מורכבות מאוד.

כדי למנוע שגגה בעניין זה, אדגיש את המובן מאליו, כי עובדי המספנה, אזרחים עובדי צה"ל וגם קצינים, יודעים היטב כי עשוי להיווצר עומס עבודה, ועל רקע זה לא פעם **בדרך של שגרה, נמסרות עבודות תחזוקה לקבלני משנה כגון מספנות ישראל אך זאת תוך פיקוח הדוק וישיר של אנשי מספנת חיל-הים.**

23. אני משוכנע שהמניע לכך שהכנות ההפרטה עליהן לא דווח לאיש מלבד מספר קצינים, **תאמו היטב** את ההתרחשויות החריגות שאירעו במספנה. התרחשות שלא אירעה דומה לה בכל עשרות השנים בהן קיימת עבודה מאורגנת בצה"ל בכלל ובמספנה בפרט.

24. קיימת תופעה המאפיינת גם זרועות נוספות של צה"ל, ועניינה בתמצית, העברת עבודות שמבוצעות בגופים קיימים כמו המספנה אשר קשורים ארגונית לצה"ל, ומסירתן לביצוע של חברות מסחריות או קבלני משנה, בהם מועסקים לעיתים קצינים לאחר שפרשו מצה"ל. אציין כי דוגמאות רבות להמחשת דפוס זה ידועות לי ולאחרים, כולל לעניין קצינים שפרשו מחיל הים, ואוכל למסור את המידע לכל גוף חוקר אם אתבקש. למיטב הבנתי דפוס זה מתקיים לאורך שנים בין היתר, בשל חוקי צינון הקצרים ושאינם יעילים החלים על הפורשים מצה"ל בעת המעבר לחברות פרטיות.

25. אדגיש כי על רקע דפוס זה הועלו חששות כבדים כבר בתחילת הסכסוך, זמן רב לפני שהיה מידע כלשהו על פעולת נציגי תיסנקרופ.

כך למשל, כבר במכתבו של מר דורון ויזל, ראש חטיבת האיגוד המקצועי בארגון עובדי צה"ל, בתאריך 2.3.2016, מובאת התייחסות ל-

**"מהלכים שמבוצעים מתוך כוונה להפריט ולהשיא רווחים
ליוצאי מספנה".**

26. וכך אני עצמי התייחסתי כבר בפנייתי מתאריך 21.3.2016 אל אל"מ יוסי מלכה, מפקד מרכז תע"צ, בה תיארתי את המצב וביקשתי לבדוק "שקילת שיקולים שאינם ענייניים, שלא בטובת המערכת".

כמו כן, כך היה גם בהודעה לתקשורת שפורסמה כבר ב-29.5.2016, בה תיארו העובדים את ההתדרדרות במצב והתייחסו ל-

**"עבודות שניתנות לגורמים ששירתו פעם בחיל הים ובמספנה
ועכשיו עושים את אותם עבודות מחוץ לצבא במסגרת פרטית
למטרות רווח על חשבון משלם המיסים".**

כך עלה גם במסמך סיכום שהוצאתי בתאריך 14.7.2016, המתאר ישיבה שהתקיימה עם כלל הגורמים ובה מצוין גם הסעיף המתייחס בקצרה לשיח על "נושאי מיקור חוץ והפרטות".

27. פגישתי עם ה"ה שמרון וגנור לא מותירה ספק כי השניים פעלו לקידום הפרטה.

28. אני מאמין כי השניים מודעים היטב לדפוס זה, והוא מהווה את אחת הסיבות לכך שהם קיימו קשר עם קציני חיל הים שהיו מופקדים על המספנה, וזו הסיבה שפעולותיהם התקיימו באופן שתאם צעדים בלתי סבירים שנקטו ואינני יכול למצוא להם כל הסבר אחר המניח את הדעת.

פעולות אלה כוללות גם את התנהלות הקצינים שהשביתו את העבודה תוך הסתמכות לכאורה על סכסוך עבודה שהוכרז מבלי שנקטו צעדים ארגוניים ולמרות שאני ניסיתי לקדם הידברות (והדבר היה ברור גם לראש אכ"א), שהם מסבים נזק כלכלי כבד, בניגוד להנחיות המוסמכות של גורמי כוח אדם בצבא בניגוד להוראות חוק יישוב סכסוכי עבודה, תשי"ז-1957 המחייב מתן הודעה מוקדמת לשביתה או להשביתה.

אם לא די בכך, אותם קציני חיל הים סירבו להנחיות שקיבלו מראש אכ"א, אשר הורה להם לקיים הידברות עם נציגות העובדים כדי למנוע את המשבר, ואת החלטתו החרیגה של מפקד חיל הים לא להסתייע בפצ"ר, כפי שמקובל במהלך הסכסוך, אלא להתייעץ לצורך כך עם עורך דין פרטי, עובדה שנמסרה לי על ידי ראש מרכז תעסוקת עובדי צה"ל (תע"צ).

29. אני הח"מ, משה פרידמן, מצהיר בזאת כי העובדות המפורטות בתצהיר זה נכונות לפי מיטב זכרוני ולמיטב ידיעתי ואמונתי, וידועות לי מידיעה אישית.

משה פרידמן

היום 9.6.2020

אימות חתימה

אני הח"מ עו"ד מאיר אסרף מ.ר. 50362, מהכתובת רח' החשמונאים 105 ת.ד. 20617, תל אביב, מאשר כי ביום 9 יוני, 2020, הופיע בפניי המצהיר מר משה פרידמן הנושא ת"ז מס' [REDACTED] שזוהה על ידי והמוכר לי אישית. ולאחר שהזהרתיו כי עליו לומר את האמת בלבד ואת האמת כולה וכי יהיה צפוי לענשים הקבועים בחוק אם לא יעשה כן, אישר נכונות הצהרתו דלעיל וחתם עליה בפני.

מאיר אסרף, עו"ד
מ.ר. 50362